

Zakon o varstvu novih sort rastlin – ZVNSR (Uradni list RS, št. 86/98 z dne 18. 12.1998)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi zakona o varstvu novih sort rastlin (ZVNSR)

Razlašam zakon o varstvu novih sort rastlin (ZVNSR), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 3. decembra 1998.

Št. 001-22-102/98

Ljubljana, dne 11. decembra 1998.

Predsednik
Republike Slovenije
Milan Kučan l. r.

Z A K O N

O VARSTVU NOVIH SORT RASTLIN (ZVNSR)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon določa postopek zavarovanja novih sort rastlin ter pridobitev in varstvo žlahtniteljske pravice.

Zavarujejo se lahko sorte vseh rastlinskih rodov in vrst, vključno s križanci med rodovi in vrstami.

2. člen

Pomen izrazov v tem zakonu:

1. Žlahtnitelj je fizična oseba, ki rastlinsko sorto vzgoji, odkrije ali razvije sama ali skupaj z drugimi fizičnimi osebami.
2. Upravičenec je fizična ali pravna oseba, ki ima pravico do vložitve prijave za varstvo sorte (v nadaljnjem besedilu: prijava).
3. Prijavitelj je fizična ali pravna oseba, ki je vložila prijavo.
4. Imetnik žlahtniteljske pravice je fizična ali pravna oseba, ki je z zavarovanjem sorte

pridobila žlahtniteljsko pravico.

5. Žlahtniteljska pravica je skupni izraz za pravice iz 15. člena tega zakona.

6. Sorta je skupina rastlin ali delov rastlin, če se iz njih lahko spet pridobijo popolne rastline, znotraj najnižje znane botanične razvrstitve, ki jo je ne glede na to, ali izpolnjuje druge pogoje za zavarovanje, mogoče:

- določiti po lastnostih, ki izvirajo iz določenega genotipa ali kombinacije genotipov,
- ločiti od katere koli druge skupine rastlin vsaj po eni od teh lastnosti in
- obravnavati kot sistematsko enoto, če se te lastnosti med razmnoževanjem ne spreminjajo.

7. Zavarovana sorta je sorta, za katero je bila izdana odločba o varstvu sorte.

Določena je z uradnim opisom sorte, z varstvenim vzorcem in je poimenovana na način, kot ga določa ta zakon.

8. Material zavarovane sorte je kakršen koli semenski material oziroma pridelek zavarovane sorte, ki bi se lahko uporabil za nadaljnje razmnoževanje te sorte.

9. Varstveni vzorec je uradni vzorec semenskega materiala zavarovane sorte.

3. člen

Postopek za varstvo nove sorte, register prijav za varstvo nove sorte (v nadaljnjem besedilu: register prijav) in register zavarovanih sort vodi Urad Republike Slovenije za varstvo in registracijo sort rastlin (v nadaljnjem besedilu: urad) kot organ v sestavi ministrstva, pristojnega za kmetijstvo in gozdarstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

II. POGOJI ZA VARSTVO SORTE

4. člen

Sorta se zavaruje s pridobitvijo žlahtniteljske pravice.

Zavaruje se lahko vsaka sorta, ki je:

- nova,
- razločljiva,
- izenačena,

- nespremenljiva in
- poimenovana v skladu z določbami tega zakona.

5. člen

Šteje se, da je sorta na dan prijave nova, če se je prodajala ali gospodarsko izkoriščala z dovoljenjem upravičenca v Republiki Sloveniji največ eno leto pred dnem vložitve prijave, izven Republike Slovenije pa največ štiri leta pred dnem vložitve prijave; v primeru večletnih lesnatih rastlin in vinske trte pa največ šest let pred dnem vložitve prijave.

Kot prodaja ali gospodarsko izkoriščanje sorte v smislu prejšnjega odstavka se ne štejejo:

- uporaba oziroma oddaja sorte v pridobitne namene brez dovoljenja ali vednosti upravičenca;
- pogodbeni prenos pravice do sorte;
- pogodbeno pridelovanje, razmnoževanje, dodelava ali skladiščenje semenskega materiala ali pridelkov sorte za upravičenca, pod pogojem, da upravičenec ohrani izključno lastninsko pravico do razmnoženega semenskega materiala, pridelkov sorte ali izdelkov iz le-teh;
- preizkušanje sorte na polju in v laboratoriju oziroma v poskusni pridelavi z namenom ugotovitve uporabne vrednosti sorte, če to dela upravičenec ali od njega pooblaščen oseba;
- uradno preskušanje sorte zaradi vpisa v sortno listo oziroma presoje tveganja pri gensko spremenjenih sortah;
- prodaja pridelkov, ki so nastali kot stranski produkti oziroma presežki pri razvoju nove sorte, pod pogojem, da so ti pridelki namenjeni končni uporabi in da sorta pri tem ni navedena.

Semenski material sorte, ki se stalno uporablja za vzgojo določene druge sorte oziroma hibrida, se šteje za oddanega v pridobitne namene, ko so bile oddane rastline ali rastlinski deli druge sorte.

6. člen

Sorta je razločljiva, če jo je mogoče na dan vložitve prijave jasno razločevati od katerekoli druge do tedaj splošno znane sorte.

Sorta velja za splošno znano, zlasti če:

- je bila do tega dne v katerikoli državi zavarovana ali vpisana v sortno listo;
- je bila do tega dne v katerikoli državi vložena prijava za varstvo sorte ali za vpis sorte v sortno listo in se postopek konča z zavarovanjem sorte oziroma z vpisom sorte v sortno listo;
- se je semenski material sorte ali pridelek sorte do tega dne že tržil ali uporabil v pridobitne namene.

7. člen

Sorta je izenačena, če so v njej dovolj enotno izražene tiste lastnosti, ki so bistvenega pomena za razločevanje od drugih sort, kljub odstopanjem, ki se lahko pričakujejo zaradi posebnosti njenega razmnoževanja.

8. člen

Sorta je nespremenljiva, če se njene lastnosti, ki so bistvenega pomena za razločevanje, po več zaporednih množitvah oziroma v primeru posebnega razmnoževalnega ciklusa na koncu vsakega takega ciklusa ne spremenijo.

9. člen

Zavarovana sorta mora biti označena z imenom, ki je njena razlikovalna oznaka.

10. člen

Kot ime zavarovane sorte se lahko registrira vsaka oznaka, ki omogoča razločevanje sorte in je lahko beseda, kombinacija besed, kombinacija besed in števil ali kombinacija črk in števil, razen če ni s tem zakonom določeno drugače.

Kot ime zavarovane sorte se ne sme registrirati oznaka, ki:

- je neprimerna iz jezikovnih razlogov;
- onemogoča identifikacijo sorte;

- je sestavljena samo iz števil, razen kjer je to že ustaljena praksa označevanja;
- je enaka ali podobna imenu katerekoli druge splošno znane sorte iste vrste ali sorodnih vrst rastlin dokler je le-ta v uporabi; izjemoma velja ta določba tudi po prenehanju uporabe sorte, če je ime te sorte pridobilo poseben pomen;
- zavaja ali povzroča zmedo glede izvora, lastnosti, vrednosti, uporabe, prepoznavnosti oziroma geografskega porekla;
- je sestavljena iz botaničnega ali splošnega imena rodu ali vrste, ali vključuje takšno ime, ki lahko privede do zmede;
- vključuje besede kot so “sorta, kultivar, forma, hibrid, križanec” ali prevod teh besed;
- zavaja ali povzroča zmedo glede žlahtnitelja ali upravičenca;
- je v nasprotju z javnim redom oziroma moralo;
- je drugače v nasprotju s predpisi o industrijski lastnini.

Če določena sorta že zavarovana ali vpisana v sortno listo oziroma je bila za varstvo ali za tak vpis vložena prijava v katerikoli državi, podpisnici mednarodnih pogodb oziroma konvencij, ki jih je podpisala oziroma k njim pristopila Republika Slovenija, se v Republiki Sloveniji lahko registrira le ime sorte, ki je bilo registrirano, vpisano v sortno listo ali navedeno v prijavi v drugi državi.

Izjemoma se lahko v Republiki Sloveniji določena sorta registrira pod drugim imenom, vendar le, če uporaba prvotnega imena ne bi bila primerna iz jezikovnih razlogov ali zato, ker bi bila v nasprotju z javnim redom in moralo.

Minister, pristojen za kmetijstvo in gozdarstvo (v nadaljnjem besedilu: minister), določi sorodne vrste iz tretje alineje drugega odstavka tega člena in podrobnejše pogoje za registracijo imena sorte.

11. člen

Uporaba imena zavarovane sorte je obvezna. Semenski material zavarovane sorte se sme dati v promet le, če je pri tem navedeno ime zavarovane sorte. Ta določba velja tudi po prenehanju varstva sorte.

Določbe iz prejšnjega odstavka ne veljajo, če se semenski material zavarovane sorte uporablja v nekomercialne namene v zasebnem sektorju.

Zavarovana sorta mora biti označena z istim registriranim imenom v vseh državah, razen v primeru izjem iz četrtega odstavka 10. člena tega zakona.

V prometu s semenskim materialom zavarovane sorte se sme poleg registriranega imena uporabiti tudi blagovna znamka oziroma druga oznaka pod pogojem, da je registrirano ime jasno vidno in razpoznavno.

Ime zavarovane sorte ali ime, ki ga je mogoče zamenjati s tem imenom, se ne sme uporabljati za neko drugo sorto iste ali sorodne vrste rastlin.

III. UPRAVIČENCI D VARSTVA SORTE IN DO PRIDOBITVE ŽLAHNTELJSKE PRAVICE

12. člen

Upravičenec do varstva sorte in do pridobitve žlahtniteljske pravice je žlahtnitelj sorte ali njegov pravni naslednik.

Če več oseb skupaj ustvarilo, vzgojilo, odkrilo ali razvilo sorto, pripada njim oziroma njihovim pravnim naslednikom skupna pravica do varstva sorte in do pridobitve žlahtniteljske pravice.

Če več oseb ločeno ustvarilo, vzgojilo, odkrilo ali razvilo sorto, pripada žlahtniteljska pravica tistemu, ki je prvi vložil prijavo.

Če žlahtnitelj zaposlen pri pravni osebi in so medsebojne pravice in obveznosti urejene s pogodbo, se upravičenost do pridobitve ugotavlja v skladu s to pogodbo. V nasprotnem primeru se smiselno uporabljajo določbe iz predpisov o pravicah industrijske lastnine iz delovnega razmerja, ki se nanašajo na patente.

13. člen

Žlahtniteljsko pravico lahko uveljavlja upravičenec iz prejšnjega člena, ki je državljan Republike Slovenije, druga fizična oseba s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji in pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji.

Tuja pravna oziroma fizična oseba uživa glede varstva žlahtniteljske pravice v Republiki Sloveniji enake pravice kot domača pravna ali fizična oseba, če to izhaja iz mednarodnih pogodb in konvencij, ki jih je podpisala oziroma k njim pristopila Republika Slovenija oziroma pod pogojem dejanske vzajemnosti. Vzajemnost dokazuje tisti, ki se nanjo sklicuje.

V postopku pred uradom uveljavlja tuja pravna ali fizična oseba pravice iz tega

zakona po pooblaščenju, ki je fizična oseba s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji.

IV. ŽLAHTNITELJSKA PRAVICA

14. člen

Žlahtnitelj pridobi žlahtniteljsko pravico z zavarovanjem sorte.

15. člen

Dovoljenje imetnika žlahtniteljske pravice je potrebno za naslednja dejanja v zvezi s semenskim materialom zavarovane sorte:

- pridelovanje ali razmnoževanje,
- priprava materiala zavarovane sorte za razmnoževanje,
- prodaja ali druge oblike trženja,
- izvoz in uvoz ter
- shranjevanje materiala zavarovane sorte v namene, ki so navedeni v prejšnjih alineah.

Za dejanja, navedena v prvem odstavku tega člena, je dovoljenje imetnika potrebno tudi v primeru pridelkov zavarovane sorte, vendar le:

- če je pridelek posledica nepooblaščen uporabe semenskega materiala zavarovane sorte in
- če imetnik ni imel primerne priložnosti za uveljavljanje žlahtniteljske pravice pri semenskem materialu te sorte.

Dovoljenje imetnika za dejanja iz prvega odstavka tega člena je potrebno tudi, če gre za:

- iz zavarovane sorte izpeljane sorte, razen če je zavarovana sorta sama izpeljana sorta;
- sorte, ki jih ni mogoče jasno razločevati od zavarovane sorte;
- sorte oziroma hibride, katerih vzgoja zahteva stalno uporabo zavarovane sorte.

Šteje se, da je določena sorta izpeljana sorta, če:

- izhaja pretežno iz izvorne sorte ali iz sorte, ki je sama pretežno izpeljana iz izvorne sorte,

- je razločljiva od izvirne sorte in
- je razen v razlikah, ki so posledica izpeljave, podobna izvorni sorti po izraženih bistvenih lastnostih, ki jih da genotip ali kombinacija genotipov izvirne sorte.

16. člen

Šteje se, da žlahtniteljska pravica ni kršena, če:

a) se zavarovana sorta izkorišča oziroma se z njo razpolaga:

- v zasebne nepridobitne namene;
- v poskusne namene;
- za žlahtnjenje nove sorte;

b) se gospodarsko izkorišča nova sorta iz tretje alinee točke a) tega člena, razen če je ta nova sorta izpeljana sorta;

c) se pridelek zavarovane sorte določenih vrst rastlin, ki ga pridelovalci pridelajo na svojem kmetijskem gospodarstvu, uporabi za nadaljnjo setev na tem kmetijskem gospodarstvu in pridelovalec, ki izkoristi to možnost, imetniku žlahtniteljske pravice plača primerno povračilo. Povračilo je primerno, če je znatno nižje od zneska, ki se zaračunava za licenčno pridelavo semenskega materiala te sorte na istem območju. Pridelovalci, ki izkoristijo možnost nadaljnje setve po točki c) prejšnjega odstavka, morajo imetniku žlahtniteljske pravice dati na njegovo zahtevo vse podatke o obsegu nadaljnje setve.

Plačila povračila po točki c) prvega odstavka tega člena so oproščeni mali kmetje.

Minister določi rastlinske vrste iz točke c) prvega odstavka tega člena in kriterije za male kmete.

17. člen

Za dejanja iz prvega odstavka 15. člena tega zakona, ki se nanašajo na rastline, dele rastlin ali pridelke zavarovane sorte oziroma iz zavarovane izpeljane sorte, ni potrebno dovoljenje imetnika žlahtniteljske pravice, če je dal semenski material take sorte v promet imetnik sam ali kdo drug z njegovim pooblastilom, razen če ta dejanja obsegajo:

- nadaljnje razmnoževanje zavarovane ali izpeljane sorte ali
- izvoz materiala zavarovane ali izpeljane sorte, ki se lahko uporabi za nadaljnje

razmnoževanje, v državo, v kateri rastlinskega rodu ali vrste, ki ji ta sorta pripada, ni mogoče zavarovati. Ta določba ne velja, če je izvoženi material namenjen končni uporabi.

18. člen

Če ta zakon ne določa drugače, traja žlahtniteljska pravica od dneva pridobitve do konca dvajsetega koledarskega leta, pri hmelju, vinski trti in drevesnih vrstah pa do konca petindvajsetega koledarskega leta, ki sledi letu pridobitve te pravice.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka pripada upravičencu iz 12. člena tega zakona, ki je že vložil popolno prijavo, ustrezna odškodnina, če je v času trajanja postopka za varstvo sorte kdor koli v nasprotju s 15. členom tega zakona gospodarsko izkoriščal ali razpolagal s sorto, za katero je bila vložena prijava.

Upravičenec lahko zahteva odškodnino le za obdobje od dneva objave prijave v uradnem glasilu do dneva pridobitve žlahtniteljske pravice.

Žlahtniteljska pravica preneha:

- z odpovedjo imetnika žlahtniteljske pravice;
- z iztekom roka, določenega v prvem odstavku tega člena;
- z odpravo oziroma razveljavitvijo odločbe, s katero je bila pridobljena.

V. POSTOPEK ZA VARSTVO SORTE

1. Organi

19. člen

Urad ima naslednje pristojnosti in naloge:

- vodi upravni postopek za varstvo nove sorte in registracijo imena nove sorte v skladu s tem zakonom in zakonom o splošnem upravnem postopku,
- vodi register prijav in register zavarovanih sort,
- objavlja v uradnem glasilu podatke o prijavah vključno s predlogom za poimenovanje sorte, zavrnitev prijave, vpis in morebitne spremembe vpisov v register prijav, umik prijav, odločbe o zavarovanju sorte in njene morebitne spremembe ter druga uradna obvestila,

- sodeluje z mednarodnimi organizacijami in združenji ter državnimi organi oziroma nevladnimi organizacijami s področja varstva novih sort,
- tehnično in strokovno sodeluje s pooblaščenimi uradi tujih držav na področju preizkušanja sort in preverjanja vzdrževanja sort,
- izmenjuje rezultate preizkušanja sort in druge informacije iz svoje pristojnosti s pristojnimi organi v drugih državah,
- preverja izpolnjevanje obveznosti imetnika varstva in
- opravlja druge naloge s področja varstva sort.

Minister določi uradno glasilo za objave urada in podrobnejšo vsebino objav.

20. člen

Minister imenuje strokovno komisijo za varstvo sort (v nadaljnjem besedilu: komisija). Komisija sestavlja pet članov, ki izmed sebe izberejo predsednika in njegovega namestnika. Komisija deluje po poslovniku, ki ga potrdi urad.

Komisija ima položaj izvedenca v postopku za varstvo sorte ter na podlagi proučitve prijave in priložene dokumentacije predlaga uradu odločitev glede zavarovanja sorte.

2. Registra

21. člen

Urad vodi register prijav in register zavarovanih sort v skladu s predpisi.

V registrih se vodijo podatki iz listin, na podlagi katerih se izvaja vpis v oba registra.

Listine se vzamejo v zbirko listin, ki je priloga obeh registrov.

Register prijav vsebuje zlasti:

- podatke o prijavitelju, žlahtnitelju ter o morebitnem zastopniku,
- datum popolne prijave,
- navedbo rastlinske vrste,
- predlog začasne oznake sorte oziroma predlog poimenovanja sorte,
- v primeru zahteve prednostne pravice državo, v kateri je že bila vložena prijava, in datum prejema popolne prijave v tej državi,
- predlog za ustavitev oziroma prekinitev postopka,
- zaznambe o odločitvah sodišč v zvezi s pravico do vložitve prijave.

Register zavarovanih sort vsebuje zlasti:

- rastlinsko vrsto in registrirano ime sorte, pri imenu se vpišejo tudi vsi sinonimi,
- uradni opis sorte ali sklicevanje na listine, ki vsebujejo uradni opis sorte in so sestavni del registra,
- v primeru sort, katerih vzgoja zahteva stalno uporabo določenih sestavin za proizvodnjo semenskega materiala zavarovane sorte, navedbo teh sestavin,
- ime in priimek imetnika žlahtniteljske pravice, žlahtnitelja in kateregakoli zastopnika v postopku,
- datum pridobitve in prenehanja varstva sorte skupaj z razlogi za prenehanje,
- ime in naslov osebe, na katero je bila z licenčno pogodbo prenesena pravica do gospodarskega izkoriščanja sorte,
- ime in naslov osebe, ki ji je bila dodeljena prisilna licenca, z navedbo pogojev, pod katerimi je bila dodeljena, in datuma prenehanja te pravice,
- zaznambe o odločitvah sodišč v zvezi z žlahtniteljsko pravico.

Urad mora hraniti zbirko listin o posameznih zadevah v originalu ali kopijah najmanj še pet let po umaknitvi ali zavrnitvi prijave oziroma pet let po prenehanju žlahtniteljske pravice.

Minister podrobneje določi vsebino in način vodenja registrov.

22. člen

Register prijav in register zavarovanih sort sta javna.

Urad je dolžan omogočiti vsakomur, ki izkaže pravni interes, vpogled v naslednje listine iz zbirke listin:

- listine, ki se nanašajo na prijave,
- listine, ki se nanašajo na pridobljene žlahtniteljske pravice,
- dokumentacijo o uradnih preizkusih sort.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka, lahko prijavitelj v primeru hibridov zahteva, da dokumentacija o sestavinah sorte, ki je v postopku varstva oziroma je zavarovana, ni dostopna javnosti.

3. Stroški postopka

23. člen

V postopku za varstvo nove sorte in za vzdrževanje žlahtniteljske pravice plačujejo prijavitelji oziroma imetniki žlahtniteljske pravice predpisane pristojbine, stroške tehničnega in strokovnega pregleda upravičenosti prijave, stroške preskušanja sorte ter stroške v zvezi z objavo in drugimi storitvami.

Vlada Republike Slovenije predpiše vrsto in višino pristojbin in stroškov iz prejšnjega odstavka ter višino pristojbine iz 39. člena tega zakona.

4. Potek postopka za varstvo sorte

24. člen

Postopek za varstvo sorte se začne na podlagi prijave, ki jo prijavitelj vloži pri uradu. Urad odloča o prijavi v upravnem postopku.

Zoper upravne akte urada je dopustna pritožba na ministrstvo. Pritožbo se vloži v roku 30 dni od vročitve akta.

25. člen

Prijava se vloži na predpisanem obrazcu in mora vsebovati zlasti naslednje podatke:

- o prijavitelju oziroma njegovem zastopniku ali pooblaščenцу;
- o žlahtnitelju, če ta ni sam prijavitelj;
- latinsko in slovensko ime vrste, ki ji sorta pripada;
- predlog imena sorte oziroma začasno oznako sorte;
- državo, v kateri je bila že vložena prijava, in datum prejema prijave v tej državi, če se v prijavi zahteva prednostna pravica;
- tehnični opis sorte, ki je lahko priloga k prijavi in
- o tem, ali je sorta pridobljena s pomočjo genske tehnologije; v tem primeru je treba prijavi priložiti predhodno soglasje za preskušanje te sorte v skladu s predpisi o gensko spremenjenih organizmih.

Podrobnejšo obliko in vsebino prijave ter dokumentov, ki morajo biti prijavi priloženi, predpiše minister.

26. člen

Urad pregleda ali je prijava popolna in pravilno izpolnjena in ali je prijavi priloženo dokazilo o plačani pristojbini.

Če prijava ni popolna ali je nepravilno izpolnjena ali če ni bila plačana predpisana pristojbina, urad pozove prijavitelja, da jo v roku 30 dni od dneva prejema poziva dopolni oziroma da plača pristojbino. Če prijavitelje izpolni zahtev urada v roku, se taka prijava šteje kot da ni bila vložena in jo urad zavrže s sklepom.

O popolni prijavi se prijavitelju izda potrdilo. Popolna prijava se vpiše v register prijav in objavi v uradnem glasilu. Kot datum prejema popolne prijave se vpiše datum prejema prijave oziroma datum prejema dopolnitve, s katero je postala prijava popolna.

Izvleček iz popolne prijave se objavi v uradnem glasilu po preteku treh mesecev od njene vložitve.

27. člen

Prijavitelj, ki je vložil prijavo za varstvo nove sorte v katerikoli državi, podpisnici mednarodnih pogodb ali konvencij, ki jih je podpisala ali k njim pristopila tudi Republika Slovenija, lahko potem, ko je predložil dokazilo o vloženi popolni prijavi za isto sorto v drugi državi, uveljavlja prednostno pravico. V tem primeru se šteje, da je bila prijava v Republiki Sloveniji vložena z dnem vložitve popolne prijave v tuji državi. Prednostno pravico iz prejšnjega odstavka mora prijavitelj v prijavi izrecno zahtevati. Prijavitelj lahko uveljavlja prednostno pravico v Republiki Sloveniji najpozneje v 12 mesecih od vložitve prve popolne prijave v tujini.

28. člen

Zoper prijave, objavljene v uradnem glasilu na podlagi četrtega odstavka 26. člena tega zakona, lahko vsakdo, ki ima pravni interes, vloži ugovor pri uradu dokler traja postopek za varstvo sorte.

Ugovor se lahko nanaša samo na izpolnjevanje pogojev iz 5., 6., 7., 8. in 10. člena tega zakona oziroma na upravičenost do varstva v skladu z 12. členom tega zakona. Ugovor mora biti v pisni obliki in obrazložen. Priložena mu morajo biti ustrezna dokazila in plačana mora biti predpisana pristojbina.

Urad nemudoma pošlje prejeti ugovor prijavitelju in ga pozove, da odgovori nanj najpozneje v 30 dneh od prejema poziva.

Urad obvešča vlagatelje ugovorov o svojih stališčih do teh ugovorov najpozneje v treh mesecih po njihovi vložitvi.

29. člen

Urad pregleda vsebinsko ustreznost prijave tako, da na podlagi podatkov, navedenih v prijavi, preveri ali je sorta nova in ali je prijavitelj upravičen do pridobitve žlahtniteljske pravice. Če se pri vsebinskem pregledu prijave ugotovi, da za podelitev žlahtniteljske pravice niso izpolnjeni pogoji iz 5. in 12. člena tega zakona, se taka prijava zavrne.

30. člen

Urad presoja tudi o ustreznosti predlaganega imena sorte. V primeru, da je predlagano ime sorte v nasprotju z določbami 10. člena tega zakona, urad pozove prijavitelja, da predlaga novo ime za sorto. Predlog mora biti podan najpozneje v treh mesecih od prejema poziva.

Urad je dolžan v postopku za varstvo sorte uporabljati izključno ime sorte, ki je vpisano v register prijav za varstvo nove sorte.

31. člen

Za vsako sorto, ki izpolnjuje pogoje iz 26. in 29. člena tega zakona, se opravi strokovna presoja z namenom, da se:

- preveri ali sorta spada v sistematsko enoto, to je rastlinski rod ali vrsto, ki je navedena v prijavi,
- ugotovi, ali je sorta različna, izenačena in nespremenljiva (6., 7. in 8. člen tega zakona) in
- pripravi uradni opis sorte, če sorta izpolnjuje pogoje iz prejšnjih dveh alinej.

Strokovna presoja se opravi na podlagi rezultatov preizkušanja sorte na polju in v laboratoriju.

Preskušanje sorte lahko izvede:

- urad oziroma od urada priznana strokovna institucija v Republiki Sloveniji ali v tujini, če se preizkušanje opravi v primerljivih agroekoloških razmerah po predpisanih postopkih in metodah;
- prijavitelj na zahtevo urada.

V primeru, da urad ne izvede preizkušanja sam, mora zagotoviti uradni nadzor nad preizkušanjem sorte.

Urad lahko uporabi pri strokovni presoji sorte rezultate preskušanja te sorte, pridobljene v drugi državi, ki ima primerljive agroekološke razmere, če je bilo preskušanje opravljeno v okviru mednarodnih sistemov preizkušanja in če so bila dokazila o rezultatih izdana na podlagi mednarodnih sporazumov, ki jih je sklenila ali je k njim pristopila Republika Slovenija.

Minister predpiše podrobnejše pogoje, postopke in metode za preizkušanje sorte.

32. člen

Prijavitelj je dolžan uradu v določenem roku predložiti potrebne podatke, dokumente oziroma semenski material za izvedbo strokovne presoje sorte za namene iz prvega odstavka 31. člena tega zakona.

Če prijavitelj brez opravičljivega razloga ne izpolni zahtev iz prejšnjega odstavka, se prijava zavrne.

33. člen

Če na podlagi opravljene strokovne presoje iz 31. člena tega zakona ugotovi, da sorta izpolnjuje predpisane pogoje in da je prijavitelj izpolnil vse predpisane zahteve, urad izda odločbo o zavarovanju sorte in jo objavi v uradnem glasilu.

Podatki iz pravnomočne odločbe o zavarovanju sorte oziroma zavrnitvi prijave se vpišejo v register prijav.

Ob pravnomočnosti odločbe o zavarovanju sorte se imetniku izda potrdilo o pridobitvi žlahtniteljske pravice, ki velja od dneva pravnomočnosti odločbe.

Na podlagi pravnomočne odločbe o zavarovanju sorte se ustrezni podatki vpišejo tudi v register zavarovanih sort.

Minister določi obliko in vsebino potrdila o pridobitvi žlahtniteljske pravice.

5. Prenehanje žlahtniteljske pravice

34. člen

Na zahtevo imetnika žlahtniteljske pravice iz prve alineje tretjega odstavka 18. člena tega zakona izda urad v upravnem postopku odločbo, s katero ugotovi, da je žlahtniteljska pravica prenehala na zahtevo imetnika. Žlahtniteljska pravica preneha naslednji dan po prejemu pisne izjave imetnika.

Na podlagi pravnomočne odločbe iz prejšnjega odstavka se prenehanje žlahtniteljske pravice objavi v uradnem glasilu.

35. člen

Urad v upravnem postopku izreče odločbo o zavarovanju sorte za nično in jo odpravi samo v primerih, če se naknadno ugotovi:

- da ob dnevu prejema popolne prijave sorta ni bila nova (5. člen) ali razločljiva (6. člen);
- da sorta ob dnevu prejema popolne prijave ni bila izenačena (7. člen) in nespremenljiva (8. člen), sorta pa je bila zavarovana predvsem na podlagi podatkov in dokumentacije, ki jih je predložil prijavitelj;
- da je bila žlahtniteljska pravica podeljena osebi, ki do te pravice ni bila upravičena, upravičenec pa ni zahteval prisilnega prenosa žlahtniteljske pravice v skladu s 37. členom tega zakona.

36. člen

Urad v upravnem postopku brez privolitve ali zahteve strank razveljavi odločbo o zavarovanju sorte, če:

- ugotovi, da imetnik ne izpolnjuje obveznosti iz 44. člena tega zakona oziroma če ugotovi, da sorta ni več izenačena (7. člen) ali nespremenljiva (8. člen);
- imetnik na pisno zahtevo urada v predpisanem roku ne predloži semenskega materiala za preverjanje ali dokumentacije o vzdrževalni selekciji sorte, v skladu z 44. členom tega zakona;
- prijavitelj na pisno zahtevo urada, v skladu s prvim odstavkom 38. člena tega

zakona ne posreduje predloga novega imena sorte v predpisanem roku;

- imetnik pravočasno ne poravna predpisane letne pristojbine za vzdrževanje veljavnosti žlahtniteljske pravice po 43. členu tega zakona.

37. člen

Če je prijavo za varstvo nove sorte vložila neupravičena oseba oziroma je neupravičeni osebi podeljena žlahtniteljska pravica, lahko upravičenec začne pri uradu postopek za prisilni prenos pravic.

Zahteva za prisilni prenos pravic iz prejšnjega odstavka se lahko vloži od dneva objave prijave za varstvo nove sorte v uradnem glasilu, vendar najpozneje v petih letih po objavi prijave v uradnem glasilu.

Če so bile neupravičeno pridobljene pravice prenesene na tretjo osebo, se v primeru iz prvega odstavka tega člena prenos teh pravic razveljavi.

Ne glede na določila prejšnjega odstavka lahko imetnik kakršnekoli pravice do uporabe sorte, nadaljuje z uporabo te sorte, če je pridobil te pravice v dobri veri, pred začetkom postopka iz prvega odstavka tega člena, pod pogojem, da plača upravičencu primerno nadomestilo.

6. Izbris imena sorte

38. člen

Registrirano ime sorte se izbriše iz registra prijav in registra zavarovanih sort pod naslednjimi pogoji:

- če to zahteva prijavitelj oziroma imetnik žlahtniteljske pravice in dokaže, da ima za to dejanje zakonito pravico; v zahtevi morajo biti navedeni razlogi za izbris in predlagano novo ime;
- če se naknadno ugotovi, da je bilo ime sorte registrirano kljub temu, da so obstajali razlogi za zavrnitev po 10. členu tega zakona;
- ali če se imetniku ali kateri koli drugi osebi uradno prepove uporabljati to ime.

Urad nemudoma pisno obvesti prijavitelja oziroma imetnika žlahtniteljske pravice o predlogu oziroma zahtevi za izbris imena in zahteva, da najpozneje v roku treh mesecev od prejema poziva predlaga novo ime sorte. Predlagano novo ime se po

opravljenem postopku iz 30. člena tega zakona vpiše v ustreznih register in objavi v uradnem glasilu, če za to izpolnjuje predpisane pogoje. Istočasno se prejšnje ime izbriše iz registra.

7. Vrnitev v prejšnje stanje

39. člen

V postopku varstva sorte se lahko zahteva vrnitev v prejšnje stanje tudi v primeru, če upravičenec, imetnik žlahtniteljske pravice ali katerakoli druga stranka v postopku iz upravičenih razlogov ni mogla v predpisanem roku plačati pristojbine ali izpolniti drugih obveznosti do urada in bi zaradi tega izgubila pravico do varstva sorte po 36. členu tega zakona.

Zahteva za vrnitev v prejšnje stanje se vložijo najpozneje v dveh mesecih po tem, ko je vzrok za neizpolnitev obveznosti prenehal, vendar najkasneje eno leto od izteka roka, ko bi morala biti obveznost izpolnjena. Zahtevi mora biti priložen obrazložitev in dokazilo o plačani predpisani pristojbini.

Če zahtevi ugodijo, določi urad prosilcu nov rok, v katerem mora opraviti neizpolnjene obveznosti. Rok za izpolnitev ne sme biti daljši kot je rok, ki ga je zamudil, in se šteje od dneva prejema obvestila o ugoditvi zahteve.

Prijavitelj zahteve za vrnitev v prejšnje stanje nima pravice zahtevati odškodnine, če je v obdobju od izgube do vrnitve pravice kdorkoli v dobri veri uporabil ali sklenil pogodbo za uporabo zavarovane sorte.

VI. PRENOS ŽLAHTNITELJSKE PRAVICE IN ODSTOP UPORABE ŽLAHTNITELJSKE PRAVICE

40. člen

Imetnik žlahtniteljske pravice lahko s pogodbo prenese v celoti ali delno žlahtniteljsko pravico na drugega.

Upravičenec oziroma prijavitelj lahko prenese pravico do vložitve prijave za varstvo nove sorte oziroma pravice, ki izhajajo iz prijave.

Pogodba o prenosu pravic iz prvega ali drugega odstavka tega člena mora biti

sestavljena v pisni obliki, sicer je nična.

Prenos pravic iz prvega in drugega odstavka tega člena ne sme vplivati na predhodne pravice tretjih oseb.

Prenos žlahtniteljske pravice nima pravnega učinka za tretje osebe, dokler pogodba ni vpisana v ustrezn register. Predlog za vpis pogodbe o prenosu pravic v register lahko poda katerakoli od pogodbenih strank.

41. člen

Imetnik žlahtniteljske pravice lahko z licenčno pogodbo delno ali v celoti prenese na tretjo osebo pravico do gospodarskega izkoriščanja zavarovane sorte.

Licenčna pogodba se vpiše v ustrezn register na zahtevo ene od pogodbenih strank.

Licenčna pogodba, ki ni vpisana v ustrezn register iz prejšnjega odstavka, nima pravnega učinka nasproti tretjim osebam.

Glede oblike, načina sklenitve in vsebine licenčne pogodbe ter pravnega varstva se uporabljajo predpisi o obligacijskih razmerjih.

42. člen

Če obstaja javni interes in če imetnik žlahtniteljske pravice sam ali kdo drug z njegovim pooblastilom zavarovane sorte gospodarsko ne izkorišča ali ne izkorišča v zadostnem obsegu ter pri tem noče odstopiti drugemu pravice za izkoriščanje oziroma za odstop takšne pravice postavlja neupravičene pogoje, se sme drugemu podeliti prisilna licenca.

Prisilna licenca se sme podeliti le tistemu, ki dokaže, da razpolaga s tehnološkimi in proizvodnimi možnostmi, ki so potrebne za učinkovito izkoriščanje zavarovane sorte, in potrebnimi materialnimi sredstvi.

Prisilne licence ni mogoče podeliti, če imetnik žlahtniteljske pravice dokaže, da obstajajo upravičeni razlogi za neizkoriščanje ali nezadostno izkoriščanje zavarovane sorte.

Prisilne licence ni mogoče podeliti, če je od dneva podelitve žlahtniteljske pravice do dneva vložitve zahteve za podelitev obvezne licence preteklo manj kot tri leta.

S prisilno licenco pridobi nosilec licence neizključno pravico za izvajanje dejanj iz 15. člena tega zakona delno ali v celoti, z namenom oskrbe domačega tržišča.

Prisilna licenca se lahko podeli za obdobje najmanj dveh in največ štirih let. Prisilno licenco je mogoče obnoviti, če se po ponovni proučitvi pogojev iz prvega odstavka tega člena ugotovi, da razlogi za podelitev prisilne licence še obstajajo.

O zahtevi za podelitev oziroma za podaljšanje prisilne licence odloča urad v upravnem postopku. Pred odločitvijo glede podelitve oziroma podaljšanja prisilne licence mora urad pridobiti mnenje prizadetih združenj.

V primeru podelitve prisilne licence pripada imetniku žlahtniteljske pravice ustrezno plačilo.

O višini plačila iz prejšnjega odstavka se dogovorita imetnik žlahtniteljske pravice in oseba, ki ji je prisilna licenca dodeljena. Če dogovor ni dosežen, določi višino plačila urad.

Urad lahko zahteva od imetnika žlahtniteljske pravice, da nosilcu prisilne licence preskrbi izhodiščno količino semenskega materiala za uporabo sorte na podlagi prisilne licence. Za semenski material dobi imetnik ustrezno plačilo.

V primeru podelitve prisilne licence lahko imetnik žlahtniteljske pravice zahteva od strokovne institucije, pooblaščen za opravljanje strokovne kontrole nad pridelavo semena, podatke o pridelavi semenskega materiala zavarovane sorte.

VII. OBVEZOSTI IMETNIKA ŽLAHTNITELJSKE PRAVICE IN TREJIH OSEB

43. člen

Za vzdrževanje žlahtniteljske pravice je imetnik dolžan plačevati uradu letno pristojbino za vzdrževanje veljavnosti žlahtniteljske pravice.

Pristojbina se plača na začetku koledarskega leta za tekoče leto varstva, najpozneje do 31. januarja.

Če pristojbina za vzdrževanje žlahtniteljske pravice ni plačana tudi v naknadnem roku, ki ga določi urad in ne sme biti daljši od 6 mesecev po prejemu opozorila, ta pravica preneha veljati.

44. člen

Dokler traja varstvo, mora imetnik vzdrževati zavarovano sorto oziroma njene dedne sestavine nespremenjene.

Na zahtevo urada mora imetnik v določenem roku predložiti uradu ali pooblaščenim institucijam podatke, dokumentacijo ali semenski material, ki so potrebni za preverjanje vzdrževanja sorte.

Če se s preskušanjem ugotovi, da imetnik ne vzdržuje sorte, začne urad postopek za razveljavitev žlahtniteljske pravice.

45. člen

Na zahtevo urada oziroma pooblaščenih institucij mora imetnik v določenem roku priskrbeti primeren vzorec semenskega materiala zavarovane sorte oziroma njenih dednih sestavin za:

- varstveni vzorec oziroma obnovo varstvenega vzorca,
- izvajanje primerjalnih preizkusov drugih sort, ki so v postopku varstva.

Urad lahko pooblasti imetnika žlahtniteljske pravice, da sam hrani in obnavlja varstveni vzorec semenskega materiala.

46. člen

Kdor brez dogovora oziroma v nasprotju z dogovorom z imetnikom žlahtniteljske pravice gospodarsko izkorišča oziroma razpolaga s semenskim materialom zavarovane sorte, mora imetniku na njegovo zahtevo dati vse podatke v zvezi s tem. Če podatkov ne da prostovoljno, lahko imetnik žlahtniteljske pravice zahteva, da urad izda sklep, s katerim naloži kršitelju dostavo podatkov. Pritožba zoper sklep ne zadrži njegove izvršitve. Sklep se izvrši v upravnem postopku.

VIII. SODNO VARSTVO

47. člen

Kdor krši pravico iz prijavljene oziroma zavarovane nove sorte, je odgovoren za škodo po splošnih predpisih o povrnitvi škode.

Oseba, katere pravica je kršena, lahko poleg odškodnine zahteva, da se tistemu, ki krši njeno pravico, prepove nadaljnje kršenje.

Kršenje žlahtniteljske pravice je vsako nepooblaščno gospodarsko izkoriščanje zavarovane sorte.

48. člen

Tožba zaradi kršenja žlahtniteljske pravice se lahko vloži v roku treh let od dneva, ko je tožnik zvedel za kršitelja oziroma za kršitev. Po preteku petih let od dneva kršitve se tožba ne more več vložiti.

Tožba se vloži pri sodišču splošne pristojnosti, ki zadevo obravnava kot nujno.

IX. NADZOR

49. člen

Nadzor nad izvajanjem določb 11., 15., 16. in 46. člena tega zakona izvajajo kmetijski in gozdarski inšpektorji.

Kadar kmetijski ali gozdarski inšpektor pri opravljanju nadzora utemeljeno sumi, da je storjen prekršek, začasno zaseže predmete, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za prekršek ali so s prekrškom nastali.

Kmetijski ali gozdarski inšpektor preda predmete, ki jih začasno zaseže, takoj s predlogom za uvedbo postopka o prekršku pristojnemu organu za postopek o prekrških.

50. člen

Če imetnik žlahtniteljske pravice izkaže za verjetno, da bi bila z izvozom določenega materiala zavarovane sorte iz Slovenije ali uvozom v Slovenijo njegova žlahtniteljska pravica kršena, lahko fitosanitarni inšpektorji na meji na njegov predlog odredijo:

- da lahko imetnik ali njegov zastopnik pregleda ta material;
- da se ta material zaseže, izključi iz prometa in shrani.

V predlogu iz prejšnjega odstavka mora upravičenec predložiti fitosanitarnemu inšpektorju podroben opis materiala zavarovane sorte, zadovoljive dokaze o žlahtniteljski pravici in njeni verjetni kršitvi. Na zahtevo fitosanitarne inšpekcije mora imetnik založiti varščino za morebitno škodo, ki bi nastala s temi ukrepi.

Fitosanitarni inšpektor mora o sprejetih ukrepih nemudoma obvestiti izvoznika oziroma uvoznika in prejemnika materiala zavarovane sorte, če gre za uvoz materiala zavarovane sorte v Slovenijo. Fitosanitarni inšpektor prekliče sprejete ukrepe, če upravičenec v sedmih dneh ne vloži tožbe ali ne začne drugega postopka v opravičilo sprejetih ukrepov.

X. KAZENSKE DOLOČBE

51. člen

Z denarno kaznijo najmanj 500.000 tolarjev se za prekršek kaznuje pravna oseba, če brez dovoljenja imetnika žlahtniteljske pravice prideluje ali razmnožuje semenski material po tem zakonu zavarovane sorte, če pripravlja material zavarovane sorte za razmnoževanje, če da v promet, uvozi ali izvozi semenski material zavarovane sorte ali če hrani material zavarovane sorte za prej navedene namene (15. člen).

Z denarno kaznijo najmanj 100.000 tolarjev se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba pravne osebe.

Z denarno kaznijo najmanj 500.000 tolarjev se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje posameznik, ki stori ta prekršek v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti.

Z denarno kaznijo najmanj 100.000 tolarjev se kaznuje fizična oseba, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

52. člen

Z denarno kaznijo najmanj 350.000 tolarjev se za prekršek kaznuje pravna oseba:

- če v nasprotju s prvim odstavkom 11. člena spravi v promet material zavarovane sorte, če pri tem ni navedeno registrirano ime sorte ali če ime ni pravilno navedeno;
- če v nasprotju s petim odstavkom 11. člena uporabi ime po tem zakonu zavarovane sorte ali ime, ki ga je mogoče zamenjati s tem imenom, za neko drugo sorto iste ali sorodne vrste;
- če v nasprotju z drugim odstavkom 16. člena oziroma s 46. členom ne da imetniku zahtevanih podatkov.

Z denarno kaznijo najmanj 70.000 tolarjev se za prekršek iz prejšnjega odstavka

kaznuje odgovorna oseba pravne osebe.

Z denarno kaznijo najmanj 350.000 tolarjev se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje posameznik, ki stori ta prekršek v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti.

Z denarno kaznijo najmanj 70.000 tolarjev se kaznuje fizična oseba, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

53. člen

Sorta, ki je bila do uveljavitve tega zakona zavarovana po prej veljavnih predpisih, uživa varstvo po tem zakonu do izteka pridobljene žlahtniteljske pravice.

Žlahtniteljska pravica za sorto iz prejšnjega odstavka se lahko razglasi za nično in odpravi le, če se ugotovi, da ob dodelitvi te pravice niso bili izpolnjeni pogoji glede razločljivosti, izenačenosti oziroma nespremenljivosti sorte.

54. člen

Postopki za zavarovanje sorte, ki so ob uveljavitvi tega zakona v teku, se nadaljujejo po tem zakonu.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko izjemoma zavaruje sorta, ki na dan uveljavitve tega zakona ni nova, če:

- je bila prijava za varstvo sorte vložena pred sprejetjem tega zakona,
- sorta izpolnjuje druge pogoje za zavarovanje iz 4. člena tega zakona in
- je zavarovana ali pa je v postopku za zavarovanje v eni od držav podpisnic mednarodnih pogodb in konvencij, ki jih je podpisala oziroma k njim pristopila Republika Slovenija, in se postopek konča z zavarovanjem sorte.

V primeru podelitve žlahtniteljske pravice po prejšnjem odstavku traja žlahtniteljska pravica še največ 20 let oziroma 25 let za lesnate rastline od dneva podelitve žlahtniteljske pravice v državi članici, v kateri je bila sorta najprej zavarovana.

55. člen

Minister izda predpise na podlagi tega zakona najpozneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Vlada Republike Slovenije izda predpis o pristojbinah najpozneje v enem mesecu po uveljavitvi tega zakona.

Urad se organizira v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona. Do začetka dela urada opravlja njegova dela in naloge ministrstvo.

Republika Slovenija zagotovi prostore in opremo ter finančna sredstva za organiziranje in delovanje urada.

56. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona se prenehajo uporabljati:

a) določbe zakona o potrjevanju novih sort, dovolitvi introdukcije tujih sort in o varstvu sort kmetijskih in gozdnih rastlin (Uradni list SFRJ, št. 38/80 in 82/90), ki se nanašajo na varstvo sort kmetijskih in gozdnih rastlin:

– iz poglavja I. TEMELJNE DOLOČBE: 1. člen v delu, ki se nanaša na varstvo novih sort in tujih sort; 4. točka 2. člena, drugi odstavek 4. člena ter 7. do 10. člen;

– poglavje III. VARSTVO SORTE: 37. do 62. člen;

– iz poglavja IV. KAZENSKE DOLOČBE: 6. do 9. točka prvega odstavka 63. člena;

– iz poglavja V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE: 66. člen;

b) pravilnik o registru zavarovanih novih domačih sort in registru zavarovanih tujih sort kmetijskih in gozdnih rastlin (Uradni list SFRJ, št. 56/89);

c) pravilnik o vsebini in podatkih zahteve za varstvo sort (kultivarjev) kmetijskih in gozdnih rastlin (Uradni list SFRJ, št. 56/89).

57. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 801-12/98-3/1

Ljubljana, dne 3. decembra 1998.

Predsednik

Državnega zbora

Republike Slovenije

Janez Podobnik, dr. med. l. r.